

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/363/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1110245665
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1110245665.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľa: European American Investment Bank AG, Wallnerstrasse 4, 1010 Viedeň, Rakúsko, zastúpený: Ružička Csekes s.r.o., so sídlom Vysoká 2/ B, Bratislava, IČO: 36 863 360, proti odporcovi: Slovenská republika, zastúpená Národnou radou Slovenskej republiky, Námestie A. Dubčeka 1, Bratislava, zastúpeného: ROWAN LEGAL s.r.o., so sídlom Námestie slobody 11, Bratislava, IČO: 35 869 500, o zaplatenie 131.400.000 eur s príslušenstvom, na odvolanie odporcu proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I zo dňa 24. marca 2015, č. k. 19C/213/2010-527, jednohlasne (pomeroch hlasov 3:0) takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvého stupňa sa vo výroku o trovách konania zrušuje a v rozsahu zrušenia sa vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa s použitím 96 O.s.p. zastavil konanie o návrhu, ktorým sa navrhovateľ voči odporcovi domáhal náhrady škody vo výške 131.400.000 euro s príslušenstvom. O trovách konania s odkazom na § 146 ods.1 písm. c/ O.s.p. rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti výroku rozhodnutia o trovách konania podal v zákonnej lehote odvolanie odporca, ktorý pre nesprávne právne posúdenie veci a odňatie možnosti konať pred súdom žiadal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmeniť tak, že súd navrhovateľovi uloží povinnosť zaplatiť odporcovi trovy prvostupňového konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 2.053.577,74 eur, do troch dní od právoplatnosti uznesenia a súčasne odporcovi prizná aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške 157.972,21 eur. Prvostupňovému súdu v odvolaní vytkol, že v odôvodnení svojho rozhodnutia sa obmedzil len na posudzovanie náhrady trov konania podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p., čo nepovažoval za správne, nakoľko v zmysle konštantnej judikatúry zásadne platí, že navrhovateľ zavinil zastavenie konania, ak návrh na začatie konania vzal späť. Bol preto toho názoru, že súd prvého stupňa mal o náhrade trov konania rozhodnúť podľa § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p., pričom napadnutému rozhodnutiu mala predchádzať výzva adresovaná odporcovi na vyčíslenie trov konania. Tým, že súd prvého stupňa takto nepostupoval a odporcu nevyzval na vyčíslenie trov konania, znemožnil mu realizáciu jeho práv, konkrétne práva na uplatnenie trov konania, čo zakladá odvolací dôvod uvedený v § 205 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (odňatie možnosti konať pred súdom).

K vyčísleným trovám konania pred súdom prvého stupňa uviedol, že tieto boli účelne vynaložené a zo strany navrhovateľa išlo v danom prípade o jednoznačne bezprecedentný, šikanózný návrh (návrh bol v tomto konaní uplatnený duplicitne, keďže navrhovateľ už skôr v tej istej veci inicioval medzinárodné rozhodcovské konanie v ktorom bol neúspešný). Navrhovateľ preto podľa názoru odvolateľa musí znášať dôsledky svojho konania, a to v podobe náhrady trov konania protistrany. V prípade, že by navrhovateľovi nebola uložená povinnosť na náhradu trov právneho zastúpenia odporcu, vznikol by nebezpečný precedens, kedy by ktokoľvek mohol žalovať Slovenskú republiku o akúkoľvek sumu bez

sankcie uhradiť v prípade neúspechu trovy konania. V ďalšom odporca uviedol, že z dôvodu paralelného medzinárodného rozhodcovského konania a mimoriadnej zložitosti veci (uplatnenie nároku podľa medzinárodnej Dohody o ochrane a podpore investícií s Rakúskou republikou), mimoriadne závažného potencionálneho dopadu na verejné financie (v prípade, že by Slovenská republika musela uhradiť žalobný nárok), bolo nevyhnutné zveriť zastúpenie advokátom majúcim skúsenosti so zastupovaním Slovenskej republiky v medzinárodných rozhodcovských konaniach s akcionármi zdravotných poisťovní (ktoré boli spormi z rovnakého titulu ako predmet tohto sporu). K výške trov právneho zastúpenia odporca uviedol, že táto bola jednoznačne voľbou navrhovateľa, ktorý ju bez adekvátneho odôvodnenia vyčíslil ako údajnú škodu, a preto musí znášať dôsledky svojho rozhodnutia vo vzťahu k výške tarifnej odmeny za jednotlivé úkony právnej služby.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdiť. V úvode svojho vyjadrenia poukázal na ust. § 151 ods. 1 O.s.p., ktoré jednoznačne určuje, že o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh. Odporca však počas celého priebehu konania v žiadnom zo svojich úkonov adresovaných súdu nenavrhol, aby súd rozhodol o povinnosti navrhovateľa nahradiť mu trovy konania, a preto mu pre absenciu návrhu na rozhodnutie o trovách konania do momentu prvostupňového rozhodnutia nemôže byť priznaná náhrada trov konania. Vzhľadom na neuplatnenie náhrady trov konania zo strany odporcu neobstojí ani jeho tvrdenie o porušení povinnosti súdu vyzvať ho na vyčíslenie trov konania. Súd prvého stupňa pritom nebol povinný poučiť odporcu o jeho procesných právach a povinnostiach v tomto smere, nakoľko odporca bol v konaní zastúpený advokátom (§ 5 ods. 2 O.s.p.). S odkazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžo 54/2010 a rímskoprávnu zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* uviedol, že podľa neho žiadnym postupom prvostupňového súdu nedošlo ani k odňatiu možnosti odporcu konať pred súdom. Navrhovateľ späťvzatím návrhu na začatie konania len realizoval svoje právo disponovať konaním podľa § 96 ods. 1 O.s.p., a to pred prvým pojednávaním. Prvostupňový súd tak v danej veci nemal inú možnosť ako postupovať podľa ust. § 146 ods. 1 O.s.p., a to bez povinnosti oboznamovať odporcu so späťvzatím návrhu na začatie konania, nakoľko jeho nesúhlas so späťvzatím by bol v zmysle ust. § 96 ods. 3 O.s.p. neúčinný. Aj napriek tomu, že návrh na začatie konania bol zo strany navrhovateľa podaný dôvodne, keď nároky v ňom uplatnené boli založené na tvrdení, že došlo k porušeniu jeho práv v dôsledku protiústavnej povahy novely zák. č. 581/2004 Z.z., ktorej priotústavnosť neskôr konštatoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky, navrhovateľ so zreteľom na doterajší priebeh konania a zásadu hospodárnosti, rozhodol sa návrh na začatie konania zobrať späť. V súvislosti s otázkou vzniku trov právneho zastúpenia odporcu navrhovateľ poukázal na vyjadrenia jeho právneho zástupcu, E.. H., publikované v článku SME dňa 03. 10. 2012, ktorý vo vzťahu k odmene za zastupovanie uviedol, že „J. S. B. X. G. J. C. X. na Y. R. X. Y. F. X. B. X. K. R. K. L. X. na P.“. K otázke zavinenia zastavenia konania navrhovateľ uviedol, že to bol práve odporca, ktorý na základe pozitívneho nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. 01. 2011, PL. ÚS 3/09 zmenil právny predpis, ktorého prijatie bolo dôvodom pre iniciovanie predmetného konania zo strany navrhovateľa a ktorý Ústavný súd Slovenskej republiky vyhlásil za protiústavný. Okrem toho dodal, že odporca sa do dnešného dňa ani žiadnym právne relevantným spôsobom nevyjadril k meritórnym skutočnostiam uvádzaným v návrhu na začatie konania, všetky jeho právne podania smerovali len k prerušeniu konania, a teda nemali povahu úkonov vo veci samej, ale len procesný charakter. Pozornosť navrhovateľ upriamil aj na to, že zo strany odporcu boli duplicitne vyčíslené trovy spojené so zmenou právneho zástupcu, ktoré už z bazálnej logiky nemôžu byť na ťarchu druhému účastníkovi konania a pri zmene právneho zastúpenia ich znáša výlučne daný účastník, nakoľko opačný prístup by viedol k zneužívaniu práva, ktorému nemôže byť v súlade s ust. § 3 O.s.p. priznaná právna ochrana. Uvedené trovy navrhovateľ z tohto pohľadu vyhodnotil ako neúčelné. Odporcovi podľa jeho názoru nie je možné priznať ani náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko sa tiež nejedná o podanie vo veci samej. Napokon priznanie trov odporcovi (okrem toho, že v prejednávanej veci je priznanie náhrady trov nemožné pre ich neuplatnenie) by „potrestalo“ navrhovateľa za využitie jeho základného procesného práva, špeciálne s ohľadom na výšku požadovanej náhrady trov.

Odporca v reakcii na vyjadrenie navrhovateľa k odvolaniu uviedol, že si je vedomý toho, že o náhrade trov konania súd rozhoduje podľa § 151 ods. 1 O.s.p. na návrh, avšak jeho argumentom pre podanie odvolania bola aj skutočnosť, že súd odporcovi neumožnil realizáciu jeho procesných práv, čím mu odňal možnosť konať pred súdom. Poukázal na to, že doposiaľ v konaní bola riešená len procesná otázka a vec nebola meritórne prejednaná, odporca preto nemal priestor pre vyjadrenie vo veci samej, ktorým by bol aj návrh na zamietnutie žaloby a priznanie nákladov konania. O tom, že navrhovateľ zobrať návrh na začatie konania späť sa dozvedel až z uznesenia o zastavení konania. Nakoľko o takomto

procesnom postupe navrhovateľa nemohol tušiť, nemal dôvod v danom štádiu konania požadovať náhradu trov, a ani ju vyčíslieť. Súd prvého stupňa mal preto odporcu upozorniť, že konanie bude zastavené a vyzvať ho na uplatnenie a vyčíslenie trov konania, alebo mu mal ako to je obvyklé, zaslať podanie navrhovateľa so späťzatím návrhu. Takýto postup prvostupňového súdu by mu umožnil vyvinúť potrebnú aktivitu a náhradu trov konania uplatniť, k čomu nemal odporca až dovtedy dôvod. Odhliadnuc od tejto argumentácie mal by súd v zmysle ust. § 151 ods. 6 O.s.p. rozhodnúť o trovách odporcu aj bez ich výslovného uplatnenia, t. j. mal vyzvať odporcu na ich vyčíslenie. Na právo odporcu na náhradu trov konania tiež podľa odporcu nemôže mať vplyv skutočnosť, že zastupovanie malo byť podľa argumentácie navrhovateľa vykonávané bez nároku na odmenu. Ust. § 137 O.s.p. totiž nedáva priestor súdu pre úvahy o tom, či prizná náhradu trov konania v závislosti na skutočnosti, či advokát poskytuje právne služby za tarifnú, zmluvnú, zníženú alebo bezplatnú odmenu. Záverom dodal, že podľa vyhl. č. 655/2004 Z.z. advokátovi patrí odmena aj za iné ako meritórne úkony, na základe čoho došlo k uplatneniu a vyčísleniu náhrady trov konania zo strany odporcu.

Odvolačný súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie odporcu je dôvodné.

Podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené.

Podľa § 146 ods. 2 O.s.p. ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporcu.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie, ktoré nerešpektuje zásady uvedené v ust. § 157 O.s.p. je nepreskúmateľné. Výrok rozhodnutia musí zodpovedať výsledkom dokazovania a vyhodnotenia dôkazov. To sa musí prejavovať v odôvodnení rozhodnutia a dôvody preto musia byť jasné a presvedčivé. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i s jeho špecifickými námietkami. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane, sa účastníkovi konania odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov. Túto požiadavku (vyplývajúcu vo všeobecnej rovine z práva na spravodlivý proces) je treba uplatniť aj pri rozhodovaní súdu o náhrade trov konania, ktorá je integrálnou súčasťou súdneho konania ako celku.

Rozhodnutie o náhrade trov konania skončeného zastavením (pri procesnom zavinení) upravuje ustanovenie § 146 ods. 1 a 2 O.s.p. Rozhodnutie podľa všeobecného ust. § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. prichádza do úvahy len v prípadoch, kedy nie sú splnené podmienky pre aplikáciu ods. 2 uvedeného ustanovenia, ktoré je svojou povahou špeciálnou úpravou k ods. 1 § 146 O.s.p. V prípade späťvzatia návrhu na začatie konania v zásade platí, že zastavenie konania zavinil navrhovateľ, ktorého preto bude zaťažovať náhrada trov konania (§ 146 ods. 2 veta prvá O.s.p.). Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporcu (§ 146 ods. 2 veta druhá O.s.p.).

V prejednávanej veci súd prvého stupňa na základe späťvzatia návrhu na začatie konania, uskutočneného pred začatím pojednávania vo veci samej, zastavil konanie a o náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden s účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania. Odôvodnenie

napadnutého rozhodnutia v časti náhrady trov konania súd prvého stupňa odôvodnil len odkazom na ust. § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Z obsahu spisu pritom vyplýva, že navrhovateľ zobral návrh na začatie konania späť bez uvedenia konkrétneho dôvodu, čo z procesného hľadiska nepochybne zakladá jeho zavinenie na zastavení konania, a čo je rozhodné pre aplikáciu ust. § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p. Aj napriek tejto skutočnosti súd prvého stupňa o náhrade trov konania rozhodoval podľa všeobecného ust. § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p., ktoré je aplikovateľné len pri nesplnení podmienok pre použitie osobitného ust. § 146 ods. 2 O.s.p., čo však žiadnym spôsobom neodôvodnil. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je vôbec zrejmé, akými úvahami sa súd prvého stupňa riadil, keď v danej veci dal pri rozhodovaní o náhrade trov konania prednosť všeobecnému ust. § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. namiesto špeciálneho ust. § 146 ods. 2 O.s.p. V dôsledku absencie riadneho a presvedčivého rozhodnutia tak odvolací súd naplnil odporcom (aj keď na základe iných skutočností) namietaný odvolací dôvod odňatia možnosti konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.) a odvolaciemu súdu zároveň znemožnil preskúmanie správnosti napadnutého rozhodnutia.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd musel uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti o trovách konania podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zrušiť a vec mu v tejto časti vrátiť na ďalšie konanie, v ktorom bude úlohou súdu prvého stupňa opätovné rozhodnutie o náhrade trov konania riadne, presvedčivo a v súlade s požiadavkami kladenými na odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť. Prvostupňový súd vezme pritom na zreteľ vyššie uvedené zásady rozhodovania o náhrade trov konania, ktoré skončilo zastavením (§ 146 O.s.p.), predovšetkým z procesného hľadiska zohľadní zásadu zavinenia za zastavenie konania. Pokiaľ by súd prvého stupňa dospel k záveru, že odporcovi vzniklo v zmysle ust. § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p. právo na náhradu trov konania, o tejto rozhodne v závislosti od toho, či odporca si nárok na náhradu trov (prvostupňového) konania uplatnil najneskôr do vydania rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. V odôvodnení súdneho rozhodnutia sa súd prvého stupňa tiež bude musieť vysporiadať aj s argumentáciou účastníkov prezentovanou v odvolacom konaní vo vzťahu k rozhodovaniu o náhrade trov konania, s ktorou sa pre nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia a zásadu dvojinštančnosti konania nemohol zaoberať odvolací súd.

Podľa § 226 O.s.p. je súd prvého stupňa právnym názorom odvolacieho súdu viazaný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa aj o náhrade rov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.